sed Vniversus ca[m] gruentis eductiva ē finitus deinde Vniversus m[ateri]a est ē finitus: g[ergo] si deb[er]et ca[usa] q[uae] suppleret eos duos Vniversus pot[er]it creare, e[t] n[on] est infinita.

4a. Ra[ti]o ē Vasquez tomo 2o. in tam p[art]em disp[utati]one 173 cap. 2. ex Scoto, e[t] aliis, q[uia] sicut p[otenti]a creativa deberet e[ss]e spi[ritu]alis, q[ui]a corea (?) [quae] sit dependens a m[ateri]a n[on] pot[est] p[ro]ducere e[ffectu]m independente a m[ateri]a; at q[ual]i[ta]s spi[ritu]alis p[ro]ducit media ac[ti]one, qua cum sit altens (?) n[on] pot[est] p[ro]ducere subs[tanti]a: g[ergo] &c. In multis peccat (inquit Arg[umentu]m) hoc argum[en]t[u]m, 1o. q[uia] p[otenti]a ē corpus completum p[ot]e[ntia]e simplex, ac independens a m[ateri]a ij careret: g[ergo] illud pot[er]it creare, q[ui]a e[ss]et independens a subi[ect]o 2o. q[ui]a si solo crea[tura] spi[ritu]alis capax e[ss]et creandi, n[on] seq[ueretu]r eam deb[er]e crea[r]e p[er] ac[ti]onem tamq[uam] p[er] com[m]e (?) talem, sed e[ss]et per emanationem p[otenti]a creativa, sicut de facto n[on] generat p[er] actionem, sed p[er] p[otenti]am generativam. 3o. q[ui]a licet ac[ti]o foret altens, poterat altens creare, sicut subs[tanti]a subs[tanti]am.

5a. Ra[ti]o ē S. G. quia si ea crea[tura] e[ss]et possibilis conspiciet diversum ordinem ab iis qua de facto dant[ur]: g[ergo] de facto e[ss]et creata; ad perfec[ti]onem enim huius Vniversi pertinet ut in eo dent[ur] o[mn]es gr[adu]s creaturae. Immerito, inquit Arg[umentu]m, huic ra[ti]oni fidit S. G. q[uia] n[on] ē bonum argum[entu]m a p[otenti]a ad actum, q[ui]a p[otenti]a se[mper] pilia, qua actu n[on] dant[ur], ut ipse S. G. fatet[ur] de corpore completo p[ot]e[nti]ae simplici sine cuius pulcritudo e[ss]et ma[iore] ordina Vniversi, deinde D[eu]s n[on] tenetur producere o[mn]em ornatum Vniversi, q[ui]a illud p[ro]ducit libere e[t] n[on] ē dubium q[uo]d maior ornatus e[ss]et Vniversi, si in illo n[on] tot formicas, muscas, aut pulices, si eorum loco talia animantia

multo

multo ꝑfectiora ꝓduxisset, qđ tň quia noluit ň fecit.

Sexta Ratio, ē Oclami apud S. q. quia si Crea crearet, ł ꝑoret naťo, ł libere; ň 1um, qꝛ tunc crearet oīa quæ pōt, ň 2um, quia tunc posset velle creare omnia, & sic crearet oīa: qđ R.ᵃ Hæc ratio nil valet, qꝛ poterit ea Causa (demꝰ ēē nařam) ň esse semꝑ subitum dij ꝑditum ad oīa, quæ pōt, creandum; sicut ignis ň ꝓducit oīa quæ potest ꝓpt subti indispositionem; Deinde qꝛ ea virtus ň est ad omnia simul sed successiue; altera pars ēt ē falsa, qꝛ cum est liberalis, ostaret sibi ꝯtrarium, nec posset oīa creare, qꝛ ꝑ sua limitatione successiue tň posset aliq creare.

7ᵃ Ratio ē Scot. quia oīs ao Crea immanens ē eductiua: gō ēt oīs ao transiens. Prob hoc argum. afferat ouiedus ň posse cream ēt ut instrum creare. R. tň negđo Cam, quia dc ꝯtra aōs immanentes ē ꝓsiteductiua, adr male definiret, qua recipitr in eođ prīo a ꝗ ꝓcedit, ň illa tň ł ꝯtra aōs transeuntes, et hoc ostendit qꝛ oīs aō Dei, q ꝯuenit ꝯ Crea ad aōs in ipsa immanentes ē eductiua ň tň oīs alia aō Dei; si ēn valet hoc argum, valet ēt hoc, ň ē ꝓlis aō immanens creatiua: gō neq transiens; cuius consequentis falsitas uidetr in aōe creatiua.

8.ᵃ Ratio ē Henrici & Ailardi, ꝓbo q aliter stat S. q. ha D.º 4.º n.º 492; qꝛ nulla creatura pōt dare virtutem infinitam, sed ad creandū requirit virtus infinita: gō nulla Crea pōt creare ꝑncipaliter: Probat min. qꝛ ad creandū ꝑncipaliter requirit qđ extrahat ens ex nihilo ad ēē; sed inter nil, et ēē datr distantia infinita

qꝛ

qā n̄ pōt convenī soli p virtutē infinitā: qō ad creandum
non requiat̄ virtus infinita. Totus dei discursus ēē
unus si probetur int̄ nil et ens dari distantiam infinitam,
qd probat s. T. quia ad hoc ut detur distantia infinita sufficit quod
unū ex extremis sit infinitū; atq nil ē infinitum in imper-
fecōe: qō int̄ illud et ens datur distantia infinita. Hanc minorē
probat ad. 5. Qz n̄ dat̄ cōs magis pfecus, qm nil imperfectus,
nam sicut dēs oem includit pfecōem, ita nil oem excludit
pfecōem: atq dēs ē infinitus in perfecōe: qō nil erit infinitū
in imperfecōe.

Hanc rōem qā sibi apparentr evidentē
via legibus omnis. Aqu et aliis qm plurimi, et cum illis sentimus
creatiō dari maiori neg. Mim, ad ejus pbatōem ut
concedendo majori distantiā Mim, int̄ nil et ē datur distantia in-
finita, int̄ nil et oē ē, vel Mim, int̄ nil et ē, qd de novo
creatur, nego Mim: Itaq nihil duplr pōt sumi, 1.o qō ut
negat oē ens qd pacto ēt negat ens divinum, et in hoc sū
n̄ loquitur, qd concedatur hic distantia ad creandū. sicut si se obliverit
neq oia entia, qo aliquid creatur, ut p se notum ē: 2.o pōt
sumi nil prout ē negao entis, qd creatur, vel aiā creatis, et hic
n̄ ē infinitū in imperfecōe, qz ut dē negat solius, ens distat
ab illo sm̄ eos gradus pfecōis qs hēt: sed n̄ hēt gradus infinitos:
qō n̄ distat infinite. Maior probatur, qz distat à nihilo sm̄ id, qz
hēt, p qd n̄ ē nil, sed id qd sunt sua pfecōis gradus ē qd hēt:
qō sm̄ eos distat à nihilo.

Dr. N. Tarata sic legibus s. T., qz nulla
negao pōt vinci, nisi p pōtiōem novae formae; atq pōtiō

formae

Crā p qm̄ vincitr distā nō ē finita: ḡo nichil ē finitum.
Pbatr min. qȝ p eā, qd ponatr aīā Rāls extra cās vincitr ea
distā; atq potiō aīā Rāls ē finita, qȝ ē eius entas: ḡo vinci-
tr p perfecem̄ finitā, et consequēr ē finitā. Debēt illam distāā
vinci p operaē̄ Dāē. Sed ctra 1º qȝ opā nō pducitr de novo,
sed jam antea erat extra cās: ḡo nō vincitr illam negaem̄,
siquidem negaō dēt vinci p pductem̄ Rx. Sᵒ 2º extensiv de-
mus p impole illam aīām Rālem poni extra cās, p se sine
dependā a cā 1ª certe tunc vinceret distā sine concursu Dei.

Addunt pegelitr Rāō S. Thōi: qȝ sicut inter
ens, qd creatr et nichil datr distā infinita, et intr ens, qd educitr,
et nichil dabitr distā infinitā: atq qȝ contrarius Rāē nō datr inter
ens qd educitr, et nichil, ātr nulla crea poset vincere hanc dis-
tantiam, et consequentr neq pducere educibile: ḡo neq datr illa.
Pbatr major evidentr, quia ens, qd creatr distat a nichilo ma-
gis ente, qd educitr, sm̄ id, qd habet eē, et sm̄ cursu subjecti;
sed eē, et concursus subjecti ē concursus finitus: ḡo distat magis sm̄
aliquid finitum, tunc sic: finitum additum finito nō facit in-
finitum; atq eē, et concursus subjti ē finitus, distā entis qd educitr
ē finita: ḡo si ens, qd educitr distat sm̄ has ambas distantias,
et utraq eā ē sunt finita, finite distat ens, qd creatr, qȝ in illo
inveniuntr hae duo. Tunc Rēd ad Rōem S. Thōi concedendu
subsistere unu extremu infinitu ut detr distā infinita, neg. aūt
id includere aliqd extremu infinitum utpote ex dā.

Nona Rāō ē Amili ex S. Thōma,
qȝ nullu agens pōt operari independentius extra se, qm̄ intra
se, nequit ēm persistere aliud a se effectus, qm̄ se ipsum

Siquidē

sicut Lario producit se ipsum aliud vero a se Vario; deinde

Ruth si agens creatum potest intra se aliquid creare, tunc est

operari operationem independentem absolute hoc est extra se: probo

sequelam negativam majoris, nam causae subcausis independentius ope-

rari extra se quam intra se, sicut extra se producit aliam causam

subcausalem, ut videtur in igne, qui extra se producit alium ignem,

et in equo qui producit alium equum et sic in aliis, et causa sub-

causis producta est independentior quam quidquid intra se

producitur causae producens, nam id quod producit intra se aut est accidens,

et hoc dependet a subjecto in multis, aut si est substantia, semper unio

substantia est cum omni ordine et dependentior quam causae talis

subcausis, ut est manifestum.

Patet igitur ex solutione argumenti possibilem

esse creaturam creantem, non quae crearet sine concursu et cooperatione Dei, sed

quae crearet dato illi concursu ordinario, quo esset causa principalis effectus

creati, eo modo, quo ignis est causa principalis alterius ignis. Objectio

objicitur in 1° Auctoritate Sanctorum

Patrum, nam D. Augustinus lib. 12 de Civitate Dei ait: neque bo-

ni neque angeli mali possunt esse creatores alicujus rei. et D. Atha-

nasius de Arrianis: Condere et creare solius est Dei. Refertur

S. P. in his et aliis locis solum velle de facto creaturas non creare, esse

proprium solius Dei stante hoc ordine nec creare principaliter quia

arguebant contra Manichaeos ponentes de facto Angelos creasse; si

non ponatur alius hic ordo non est cur negemus creaturas aliquas esse posse,

quae creare valeant principaliter; unde sibi dicendum est ad alia loca

Scriptura, dum quae in eis locis quae creatio soli Deo tribuitur, ser-

monem esse de facto, cujus ratio nulla alia assignari potest,

nisi

vi q.d D.s ita vo[lu]nt, sicut vo[lu]nt ex quin vellere omnipote
q. se admittere poss. oia gestata sine tam expressissimo ptis
necessarij exigi, et bi habuit potentiam mittendi illum.

Objiciës 2.o cu[m] granado, ad questionem
411 n. 3 agam: nulla crea[tu]ra pot. creare ut instrum.: q.o multo mi-
nus principaliter. Probat ant.; q.a instrum. debet prius disponere passum;
sed ad creandum n[on] requirit q.d passum sit dispositum: q.o &c. Resp. nego ant.;
inquit Aga, duo p[ri]ma supponit, nam p[ri]mum e. instrum. debere prius
disponere passum, nam etiam ex q.a granadum aqua Baptismalis
producit ut instrum. effectum gratiam, quin prius ipsa aqua disponat
animam; deinde et oia realis de facto creati asseq., et hi su-
ponit passum dispositum; poterit q.o instrum. esse hi[c] via, ut
requirat prius passum dispositum. Vide Aga, sup. a cit. num. a n.o Log.

Ex dictis colliges 1.o possibilem esse creatam
qua ut instrum. conae creet, sicut plasmia expressum ut causa
instrum. producit cognitionem. Collig. 2.o et possibilem esse crea[tu]ra q.a ut
instrum. obedientiale poss. creare, et qui admittunt in quibus potentia
obedientialem ad quod hoc tenentur segui.

Disputatio 6.a

De efficiente creato naturali.

Inducas sect. dividit in 2.a agit de principio proximo quo efficiens creatum
producit substantiam, et accidentia. in 2.a querendum e. an substantia efficiens
poss. pendere a duplici efficiente totali.

Sect.o 1.a

De principio proximo quo agens producit substantiam et accidentia.

Non ë

Non ē quis d. p(ri)mo q(uo)d ultimato, seu ut volant remoto, hoc eni(m) ē suppositum, totum eni(m) denotatur p(ro)ductiones, q(uia) illud axioma, actiones sunt suppositoru(m), q(ui)a ignis est primum q(uo)d producens alium ignem, hoc alium secu(n)d(u)m t(ali)a tota igitur difficultas ē de p(ri)mo p(ro)ximo seu q(uo)d tali q, id ē a(n) virtute illa q(ua) una substa(nti)a producit aliam et allia, q(uo)d o(mn)ia videbimus p(er) difficultates sequentes. Sit igitur.

§. 3. ius

An substantia producat alliam substantiam imme(diate)

Dic(itu)r primum immediatum alterius substa(nti)a et adequatum ē substantiam, n(on) vero alterius. Ita Scotus, quem sequunt(ur) omnes Scotistae inter q(uo)s ē Bonhius q. 2. disp. 9 n(umer)o 27, Quidonus q. puncto 4 Ag(...) disp. 22 sec(tione) 3 subsec(tione) 2a n(umer)o 25 et alii q(uo)s citat et sequitur S. Luzay Lu n(umer)o 423. Probat(ur) 1o q(ui)a magis p(ro)portionata ē substa(nti)a cum allia substa(nti)a, q(uia) una substa(nti)a ignis cum allia substa(nti)a ignis, q(ua)m alterius cum substa(nti)a q(ui)a calor cum igne: q(uo)d ignis ē, q(ui) p(ro)ducit imm(edia)te alium ignem, nam inter duas entitates q(uaru)m una ē magis p(ro)portionata cum effectu, q(ua)m allia, n(on) pot(est) sine fundam(en)to tribui p(ro)ductio immediata effect(us) causa minus p(ro)portiona(ta), et negari magis p(ro)portionata, ac p(ro)inde alterius n(on) pot(est) p(ro)ducere substantiam.

Probat(ur) 2o ex exemplo, q(ui)a alterius ē imperfectius substa(nti)a, ut nullus negat: q(uo)d alterius nequit ēē causa adequata subst(anti)a: sed inter substantiam et alterius n(on) datur mediu(m): q(uo)d si alterius n(on) ē causa totius erit sola substa(nti)a. 2a causa probat(ur) q(ui)a effectus si(mi)lis n(on) pot(est) d(e)bet p(ro)dire a causa continente illum, sed hoc imperfectior

n(on) cont(inet)

n̄ dēt perfectōem: ergo alteri n̄ dēt subeam: qō n̄ pōt esse
cā adeq̄ta illius.

Rēt Joannes a S. Thā dicēdo dum dic
quis, nequit eē cā adeq̄ta subeā in cōgnia uirte cōdic
in uirte subeā, nāt; ffaq dicit ḃ at Thoma alterius
calorem eē cām adeq̄tam ignis n̄ uirte cōgnia ḋ uirtu-
te alterius ignis, cuius ē ppa, quia cum operari immediate
n̄ poit cōire subeā creatā, ḋequeris ē una subeā cōdere
alliā media uirte alicdati operante n̄ uirte generantis.

Sed cōa Rē insurgit oried, q̄ ope-
rari alteri in uirte subeā, ḃ ē aliquere adli per uirtom a su-
beā, ḃ operari sub subeā cō illo, ḃ demū operari sol alteri, n̄
suor meḋ dum, q̄ sunt iam subeā eē n̄ mē operatiua,
qt nos intendimus et Thoma negant. Si dum ipso sēt alteri
operati cōire ḃ suam entem, ut ipsa entis semper ē inferior
subeā genite: qō numqm pōt eē cā adeq̄ta illius.

Contra 2ᵐ Cē ḃgā, q̄ operari nōe
subeā ē mera denoāo extela in alte, q̄ nil ḃ ḃeois illi adit,
qd aūt subeā pre comminca allia parū interest si ipsa n̄
influat mrōe in subeam; sicut parum interest Regem
eē egregiū ducem, ut ejus militos nōe ejus delertanles
hostes superarit, si Rex illis n̄ adsit cōsilio, nec cō eis
pugnando, ḃ eis regendo ḃcā similibus cōunnat: ita pa-
rum interest alli cādesi ut subeam cōdat sane cōiureri
ab altera subea, cuius nōe aliis ut illius famulus operetur,
si nil erea cōmentia subeā dominat in ipsum.

Rēt Ptus Arelius q̄ cōmagām

eo qd alterj opareat nõi subed poẽ assurgere ad ρro-
ducendam substãm, sed hoc ẽ ludere in verbis inquit
Agã. Quid eñ ẽ assurgere. numquid dormiebat alterj,
aut jacebat in lecto? aut dum assurgit induit novam
ecõm qã dictus facilit iam poit substãm pducere. Reñd
alij derivari a substa in alterj virtutem, media qã opera-
tr alterj. sed cõtra insurgit Agã, qr ł virtus derivata
ẽ alterj, ł substã; si alterj, adhuc ẽ improportionata talis
virtus ob dicta supra; si substã: qõ iam substa pducit
alia substãm imme, ideoq ñ erit nãria illa virtus deri-
vata, sed imme ipsa substa ignis operabitr.

Pro cõtrãria eñã stant Coiter Thomiã,
ut qs ẽ S. ad. cõtra Gen. c. 22 arto 2o. Cc. et alij citi a
S. Ludo; quorũ dit ł ad. T. Quum de facto nullam substã
operari imme, Quum neq de poli, et sic solo Thomisti cõs ł
de facto alicũ sit cã adeqta substã, et pbatr hoc, qr sepe
sine aliq substã pducitr ab accidentibs, vñ substãs de novo
genito; qõ cum hinc nulla sit substã, ab ea ñ poñt
pduci eã pñã. qñ patet 1o in generatõe vermis, rana,
Id alliorũ, qã generantr ex putrida mã ad pñtentiam solis,
callores. 2o in axe rotarum, ubi gignitr ignis 3 sola pñtentia
caloris. 3o in situ plantarũ, et arborum, a qã pducuntr
plantae, et arbores sepe ñ existentibs, ł saltem distantibs lon-
ge alijs plantis et arboribs. 4o in generatõe bovis et aliis
~~alium~~ aliũm quã fiunt virile seminis transpositi in ventrẽ
matris mortuo sepe parente, et semp absente.

Hae exempla fallunt cõtra

Thomis

Romistas, qª qd. Mures, et Ranã generantur ex putrida mã, ignis q in axe rotarũ accendit, ñ ẽ t, Aequa Subea, in cujus virtte pducunt alia illas fãz genitas: qd male dicunt alioq operari virtte subiã qd pducit aliam Subeam ad arguit tñ Dtr neqd ais, ad exempla dict. Unilo Corpo in eis generato pduci totum ab alicio dispositioes ad fãs Subea-les, o qui mã sit ultimo dispoia, tenetr Ds ut Auctor nã in-troducere in ea fãm, qui exigunt tales dispõses; hoc tñ ñ ilegitr de 4.o exemplo, qd in eo asserimus anãm in eunucto Corpis pro-ducti ab anã matris, quia hac ẽ subiã e sustentr aptissimata ad eam pductionem, in eunucto Rationabilt pducitr a Deo ut ẽ de fide, Unio vo, sicut et in aliis ab anã matris: Rõ aut cur hac ñ pducatr et a Deo, ut diximus de aliis rebus exempliis ea ẽ, qd in genere actionum assignari pã Subealis ca-pax pducendi fãz; at vo in genere ignis in axe rotarũ, muris Nã ñ assignatr aliq causa, qd eas fãz virtte obtinere possit; pinde pcurrendũ ẽ ad Deum ut Auctore nã.

Instat 2. cr. S. Thoma: Unus Equus dicitr filius alterius, item unus Leo dicitr filius alterius; sed si Pater solu pduceret dispõs ñ ita diceretr: qd Nã. Deinde Sol dicitr generare aurum, item Mures et Ranas, sed si pducit ea alia ñ pducerent p suam virtutem ñ diceretr ita: qd Nã. Tandem ñ ẽ recurrendũ ad Caũ Cam tollendo aõs effectus 2dis ut nos facimus, dicendo in axe rotarum generari illũ ignem a Deo. R. Unũ Leõn, et Equum dici Pris liũ alterius p id pducit, qd transfundat Semen, ex q generantr ossa sibi Solem dicitr generare aurum, Mures et Ranas p id qd pducat

dispõsiones;

dispositiones; Unde sicut lege. ventri loco agentium dicer-
tur quia sicut ea non producit: potest nihilominus dici
per quod continuat semen, quod non facit sol ad animalia. Ad
aliam instantiam dic, quod in his Deus suadet ratio non posse dari
virtutem ad unum effectum, et illum videmus productum deferen-
dum esse ad Deum.

Obijcies 2.o ratio est imperfectior substantia
producta, imo juxta aliquos Auctores est accidens: ergo quamvis accidentia
sint imperfectiora subiectis, poterunt nihilominus se solis producere
substantiam. Respondeo negando consequentiam, ratio enim non concurrit per modum principii, sed continentis est, quod effectum attingit, sed est tantum determinatio, et applicatio causae,
unde non est necesse quod contineat perfectionem effectus, alias ratio productiva Angeli deberet continere ipsum Angelum, vel esse saltem aeque perfecta,
ac hic productus.

Obijcies 3.o causa, quae producit ultimam
dispositionem ad aliquam formam, producit ipsam formam; sed calor vis producit ultimam dispositionem ad formam ignis: ergo producit etiam ipsam
formam ignis. Respondeo negando majorem, quia generans producit ultimam dispositionem ad formam talem, quam tamen a solo Deo producit; similiter
sol et astra, disponunt ultimo materiam ad formas aliquorum animalium
imperfectorum, quae ab ipsis non producuntur, sed a Deo ut Auctore Naturae
ut supra vidimus; Unde notabis, quod si forma ignis denudata
accidentibus non potest producere alium ignem, ideo est, quia accidentia
requiruntur ut dispositiones.

Obijcies ultimo ex D. Thoma et Deo dicente omnem actionem esse inter contraria; sed contraria sunt sola accidentia:
ergo etc. Sed contra, quia et hoc probaret contra ipsos Thomistas,
quia

qa neq ab altidit po eēt q duli Subea neq aiq ab habitu, neq amor a uolte, quia nulla ex iis aoit eēt inter Strania: gre dendum ē Dicum Thom. et Athem. Sot. wlnie Subeam n. q declere alia subeam, nisi mediante dispositione allidentia Strariorum, quorum introductio veniq ea ē expulsio alterius, et sic intelligendus ē ēt Arbq, qd dilit ignem n. operari nisi in quantum Calidus, sic ēt dicimus ēt ignem n. operari nisi mediante approximationis. I. Quod uero neq despicti poiit Subea quidem in alia Subeam tamquam immediata ratio agendi proba

1°. J. ad. Tia: quia operari immediate ē proprium solius Dei, et n. est Concedendum Creaturis limitatis. Venerantur Thomistae lingit, et bene N. D.or Baratta Deitatem in pōa immediate operativa, et negant eam Subea Creata, ne idolatriam Comittant, et eam operationem mediatam per accidentia alludentia, quasi in illo aliquid Divinitatis delitescat.

Probat 2°. et ē totum fundamentum Thomistarum: esse, et operari distinguuntur: ergo et pōa ad esse, et pōa ad operandum; atq pōa ad esse ē ēa Subea, ~~ergo hoc esse sit Subea~~ quia ē pōa ad extendendum: ergo debet distingui hoc esse a pōa ad operandum, et consequenter cum hoc esse sit Subea, pōa ad operandum, quae distinguitur ab hoc esse, debet esse alius. Neq. satis D. Thomas dicere et allidentia hēre esse, et consequenter in eis deve distingui esse ab operari, quia alterius fere ipsorum n. est proprie esse in se, sed in alio, quod ē entis eius.

Hoc argumentum supponit essentiam distingui ab existentia, quod nos negavimus in metha; unde stet distinguendo maiorem, esse et operari distinguuntur, hoc esse et actualis operatio, concedo, et pōa ad operandum nego minorem: itaque esse Subea ē ipsa ēa Subea, operari ē ipsa actualis operatio, quia duo distinguuntur; at posse

operari n.

operari n̄ dignitate ab eē.

Pbat̃ 3.° ex d. R.ā, q.d si forma substantialis ē immediatum p̃ricipium operandi, semp. erit in actuali operare, q.d ē p̃rincipium. Pbat hoc, q.d f.ā substantialis ē aliq. v.n̄ pōd. q.ā si ē operatiua semp. erit in actuali operatiōe. Et neg.ō Maj. ad p̃ricipium illud f.am substantialem ēē actum ej.ā, p̃rout aliq. idem ē ac potenz adaequate m.ā, n̄ t.n̄ p̃rout id ē atque actualis operatio.

Instabis: si f.ā ē actus semp. erit actu operans n̄ t.n̄ in alio, q.d hoc n̄ ē actus sui sed alterius. Contra t.n̄, quia d. Phys. C.ā ē tālis, quia si alterius pōt actu ēē in tertium m.a, quin actu operetur, cur id n̄ dicetur de Subst.ā, et rātio a priori ē, q.d operatio pōt impediri p̃ coexistentiam agentium, et modis pluribus passi.

§ 2

Saltem partialiter influat accns in substantiam?

D.o ante diximus alterius n̄ ēē p̃ricipium adaequatum subst.a, nō inquirimus, utrum saltem sit partiale ita ut subst.ā ignis p̃roducatur sub ab igne, et a calore. Et negatiue. Ita D.D. S.ti Thomæ. Pbatur, quare dicimus unam c.am n̄ ēē adequatam suis alterius effectus, q.d in ea n̄ cognoscimus virtutem adequatam ad illum effectum. At in subst.ā cognoscimus virtutem adequatam ad alia subst.am p̃ducendam: ergo sola subst.ā ē c.a adaequata alterius subst.ā.

Maior ē certa p̃rotorea namq. dicimus naturam n̄ ēē c.am adequatam v. Dei, q.d in ea virtutem cognoscimus supernaturalitatem, quā a p̃ria natura p̃duci nequit.

Minor p̃bat, q.d una substantia

e

UNIVERSIDADE DA BAHIA

i tam nobilior ac allia ejusdem Loij, ⊃ tuno dimode eam virtlir: gō Pba. § Pro ⊃traria Snā Suaz S.g. in metha disp. 18 Soe 2a. n.o 24, Telly disp. 27 Soe 3. q. 99 Lopez 1.o allia data Sunt Subea, n̄ Sit ut eam exornent, Sed et ut agant: gō ⊃currunt Saltem partialr in Subeām. Et negd. Cām, q Sunt data ut agant id qd possunt, nempe pducere aliquod allioq, n̄ vo Subeām, qm n̄ ⊃tinent nec virtlr, nec eminenter.

Lopez 2o. Pri allioq eleuari a Substancia ad pducendam alliam Subeām, ut de facto eleuatr Speçies ex pssum ad pducendam Cognioēm: gō pōt partialitr influere in Subeām. Et negd. añs, ad exemplum Reur ex ibi ⊃trañ nrā Resolutio, nam ideo intllus eleuat speçiem qa n̄ ē ca adaeqta ⊃ n̄ Sit reprzentatiuuq, ei agregabit aliquid in effū, qd n̄ pōt pduci a Solo intllu; at in Subeā pducta n̄ agregabit aliquid, qd in pducente n̄ Contineatr virtlr.

§ 3.

De Prio proximo q effiens Creatum produmit actiā.

Ante Resolutioēm Sciendū ē 1o. allioq aliud eē pprium, qd dicit propria rāo eēd, qle ē Sub⊃ calor Rū ignis, frigus Rū aqua, et aliud Coē, ut añ Cognōndi et apetendi Rū añs. Sciendū ē 2o. pductioēm passionū dici Simplicem emanaoēm, n̄ q n̄ Sit propria, et riguroza aō, Sunt ēn̄ paoq tali⊃ in reale, qd nāio debet trare uām aoēm: dicitr qi emanaō, quia nāio ⊃sequitr pduoēm essentiae.

Eij

Eorq Slitq.

Sit Prima Ptiö: Propria passiones

producunt immediate a Substantia, cuius sunt proprietates; unde

ignis producit in se calorem, a qua frigus aëria mitta, et ducte,

si ista potentia ab aëria dissquanti, item aëria producit in se suis

frigiaim, aëria suam quantitatem, uno verbo, omnes proprietates pro-

ducit ab ipsa aëria, cuius est proprietas. Ita Scotus in 2.o

dist. 3. Pontius dis. diss. 9. q. 2. a. dist. 21 sect. 2.a n.o

21, Amicus tract. q. punct. 3.o Durandus, d. q. et d. q. hic 8.o

2.o n.o 531.

Probatur 1.o quia aqua calida reducit se

ad pristinum frigus; sed non apparet aliud, a quo illud frigus

producatur, nisi a Substantia aquae: ergo ipsa aqua Substantia producit

frigus, consequenter Substantia producit in se alias accidentia,

propterea ea, quae sunt proprietates illius. Dices illud frigus produci

ab occulta qualitate accidentali residente in aqua. Sed contra

1.o insurgit Argumentum. Si enim tam occulta est illa qualitas unde illa

nosci? et confirmando illam agnoscimus sine ulla fortasse necessitate

nisi solitarie vel defectu Substantiae ...um operandi. 2.o quia

vel illa qualitas est contraria calori, vel non, si sunt: ergo non permanet

in aqua cum potentia ad resistendum illo calori, sicut nec mittit

frigus cum ea potentia; si non: ergo non est naturalis aqua, quae cum qualitates

aquae sint opposita qualitatibus ignis, si illa qualitas, quae dicitur

dari in aqua, non contrariatur calori, non est naturalis aquae.

3.o Quia de ipsa qualitate

occulta quaeris id argumentum, illa enim non est nisi potest alia causam creatam

nisi ipsam Substantiam aquae: ergo aqua immediate est operativa

illius

istius qualitatis. Videbis illa qualitatem non esse aquæ sed ab eius generante fuisse productam. Sed contra quia generans non potest illam conservare in 2° instanti, quia tunc non existit, et non est approximatum aquæ: ergo saltem conservatur more aquæ.
Probatur. Adhuc dices eam conservari a solo Deo supplente defectum generantis. Sed contra 1° quia si ad Deum deveniendum solum conservantem eam qualitatem obtentam, melius erit relinquere eam qualitatem et devenire ad Deum ut ad causam caloris, frigoris etc.

2° quia non est deveniendum ad Deum, quando datur causa 2ª sufficiens, et sufficienter approximata; sed aqua est sufficiens et sufficienter approximata sibi, ut in se possit producere eam qualitatem: ergo. Probatur minor et ratio est certa, minor suadetur, et quoad approximationem non eget probatione, quoad proportionem sic ostenditur, quia si alterius quod est multo imperfectius substantia potest producere alterius, cur substantia non erit proportionata ut producat suam passionem; et hinc infertur passiones non solum conservari, sed etiam produci non a generante eiusdem, sed a substantia, eius, licet sit, quia hæc non est minus proportionata in 2° instanti ac est in 1°.

Dices: si aliqua substantia produceret immediate suas proprietates, aliud aquæ, ignis immediate gigneret suum calorem. Sed calor ignis producitur ab externo agente: ergo. Probatur. Probatur minor, quia calor cum sit prævia dispositio ad formam ignis ipsam antecedit: ergo non producitur ab illa, sed ab externo agente. Distinguo majorem, ignis produceret suum calorem qui est dispositio ad ipsam formam ignis nego majorem, qui est proprietas concedo majorem. Unde calor ut dispositio antecedit ipsam formam ignis, non vero calor qui est proprietas emanans ab ipso igne. Sed

2ª conclusio: Substantia potest etiam immediate producere aliam actionem, quæ non sint propriæ passiones. Ita omnes contra Suarez.
Probatur. Aliqui asserentes animam nostram immediate influere in actus videndi, et intelligendi, et si posita ab anima dispesante, quia ante non diceretur intelligens, vel essentiæ formale, sed tamen demonstratur.

3ª Conclusio

3.a Rō: Ignis pōt. Sit ꝺ calore in se producto
in eo producere alium calorem in subto extraneo, vg. in ligno.
Hæc resolus ē D.a Aqūm, defenditr ñ ab Oviedo. S.a lib. Pbt, q.a qūq
dua cā, qz quælibet et virtutem adæquatum producendum, ē approxi-
manti passo, in q effectz ē producendum, vtraq atemperat suum ꝺ cur-
sum, et effectz ab vtraque procedit; sed ignis ꝺ calor sunt virtutes
ad producendum calorem in subto extraneo et ambo æquè approxiuan-
tr: ꝺ Pbt.a Sit duo ignes, qrū quilibet ē sufficiens ad producendum aliū
ignem, si ꝺ coniungantr, et æquè approximentr passo ita temperant
suū ꝺ cursum, vt ab utroq procedat ille 3.us ignis productus: ꝺ Pbt.o
Confirmatr q sicut ignis ē proportionatus, et potens in se producere ca-
lorem adæquatè: ḡo etiā et potens saltem inadæquatè ad producendū
calorem extra se.

Rēt Aqūa dist.o M.aj si sint æquè pro-
portionata, ꝺ cedit M.aj si ñ sint æquè proportionata, ꝺ.t M.aj
ad probationē Rēt Nego cāūm, et asignat diversam rōm, q.a utroq
ignis in eo casu ē proportionatus ad producendū alium
ignem; at calor ē magis proportionatus ad producendū aliū
calorem, qm ignis, siquidem ē magis similis; ideo cum
in duobus ignibus ñ sit maior rō de uno, qm de alio, utroq
atemperat suū ꝺ cursum, ñ erit ita in casu de calore, et igne, q.a
hic ñ ē tam proportionatus ac ē calor.

Sed contra, q sit calor sit magis silis
alteri calori, ñ ideo erit magis proportionatus: nam magis
silis ē Angelus alteri Angelo, sol alteri soli, qm ignis ca-
lori, aqua frigori &.a et tn neq Angelus alterū Angelū.
nec sol alterū solem pōt producere; et tn ignis calorem

in se

in se producit, et aqua frigus: ergo maior proportio inter calorem, et effectum non potest desumi praecise a maiori similitudine sed a virtute agendi.

Dices tri 1.º contra Argumentum: quamvis ignis habeat virtutem producendi calorem in subiecto extraneo, neque ideo poterit illum producere extra se cum sit proprio calore impeditus. Resp. negando assumptionem, quod bene impugnat Oviedo. quia gratis dicitur, quod calor impediret ignem ad productionem alterius caloris, cum potius detur igni a natura ad operandum: Unde si ignis aut entitate proprio calore producere calorem in ligno v.g. ut docet ipsum Argumentum, cur illum non produceret sine proprio calore potenti.

Dices 2.º Si ignis habet virtutem ad producendum calorem in subiecto extraneo v.g. in ligno, sufficit formalis calor productivus alterius caloris; et inde si calor potest esse adaequate productivus caloris, superflua est alia virtus in igne: ergo Resp.º Et neg.º tum assumptionem, quod calor inservit igni, ut diffundat in maius spatium suam virtutem, et cum illo operetur in remotum conjunctum: Sicut licet anima possit adaequate suos actus producere, cum tamen admittantur species reales ad solarium (?) habilitem; ita licet quamvis calor extra ignem possit se solo alium calorem producere, non potest tamen in tanta distantia, et cum tanta intensione, ac si illo esse cum igne conjunctus.

Dices 3.º Ignis numquam producit calorem extra se sine consortio alterius caloris: ergo ideo est quod sine calore non potest alium producere. Et neg.º consequentiam, quod enim ignis extra se non producit calorem absque consortio alterius caloris, non ideo est, quia indiget eo consortio; si enim divinitus nullum in se produceret calorem